

ВИДАННЯ ТОВАРИСТВА "ЧЕРНІГІВСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО"

Колонка шеф-редактора ПРАВО НА ХЛІБ І ПОЧЕСТІ

Якби людину позбавити яскравих пам'ятних дат, її життя перетворилося б на сіру перфокарку чи кардіограму, що відбивають скоріше роботу мозку, але не серця. Людство давно це зрозуміло, а тому й маємо досторичні культові дійства, пов'язані з виробничою сферою, пізніші християнські свята, привнесені в Україну з візантійських та іудейських широт, витвори урочистостей недавнього комуністичного буття. Новітні часи теж виявилися шедрим на всілякі святкові фетиші. Вже майже кожна галузь суспільної діяльності отримала з рук керівництва молодшої держави право пишної відзначати свій визначений день. Маємо навіть особливу яскраву підтвердження справжньої демократії, коли чи не щоденно, якісь із новоявлених пуворішів підлазює стодичне небо або осяває феєрверком сійї замський масток на честь власного народження.

Але серпень подарував українцям і неперехідну дату - проголошення державної незалежності. Маємо те, що маємо, як сказав один наш сучасник. А що ми маємо, можна судити з того, як живе пересічний громадянин України. І не змушує замислитися, оскільки жоден суцерагатий не може бути щасливий сповна, коли довкола страждають мільйони. Отже, спробуємо подивитися на себе ніби збоку і спитати: чи маємо ми право на таку велику кількість свят, чи все зробили для того, щоб майбутні покоління не загадували з презирством нині сухих, не декорали нам за згайний час, відпущений самою історією для стрімкого розвитку країни?

Серпень завжди вичнах хліборобську працю. І не зрозуміло, бо голодомор фізіологічний породжує духовне зубожіння. Цей рік на відміну від попередніх став досить складним - наче сам Господь розгнівався на українців за їх неповоротність у налагодженні суспільного життя, а то й за те, що понарождували силу-силешну злодіїв, котрі тигнуть все із спільної комори. Досить згадати печальну історію із розпродажем минулорічного зерна, який болуче ударив по селу, і здригнувся від сорому - адже ніколи ще такого не було, щоб всім відома житниця Європи купувала пашню в Росії та Казахстану. Чи повториться подібне в наступному році, покажуть живня, які завершуватимуться, та осяві, яка покаже, чи зробили державні сановники вірні висновки з помилок минулого року.

Але вже наприкінці літа варто звернути з облаштованих асфальтованих трас у якусь глибинку, щоб відразу ж побачити густо завізані добротною чорноземі, розкучорчені ферми колишніх колгоспів, напівживі постарілі села. І це наша національна серцевина, колитина наша гордість! То якого врожаю сподіватися через десяток років, хто прогледує звилках до міського лоску нових українців та раг державних службовців? І тоді з тривогою в серці думати: коли б не довелися згодом переназвати центральну площу в Києві, яка нині символізує нашу незалежність, на майдан незаможності.

Отже, треба сповна скористатися з історичного шансу і відновити давню славу могутньої Київської Русі, предтечі України. А для цього слід, як на мене, забути про суцільну політизацію населення, як це давно зробили провідні держави світу, а зайнятися навчанням, вихованням ділових якостей, професійною освітою, аби нам не диктували свої умови різні зарубіжні експерти. Народ, який подарував світові першу демократичну конституцію, котрою послуговувалися навіть американські політики для розробки свого основного закону, не змілів духовно, його просто прислали, загналиши в рабство. Для його пробудження треба просто нестерати експериментувати над ним, довірившись одичним ратаям і воїнам, і тоді із замуленних джерел виструментація жовна енергія творення. Народ наш здатен виринити чудеса навіть після найбільших катаклізмів - згадаймо, як швидко відновився народногосподарський комплекс після переможного амерення Великої Вітчизняної війни. Так то ж була жорстока війна із видним ворогом-чужинцем, який мав єдину мету - розширити географічний простір за рахунок покірних рабів. А з ким же ведеться війна нині, де взялися такі ворожецькі, котрі вміло затуляють популістськими гаслами кожен свій чорний вчинок?

У життєве поле годиться виходити толокою, всією спільнотою. Так було колись, коли клочок косарів завершували кількामісячну роботу рівними покосами, так має бути й нині. Тоді і відпадуть тривоги про хліб насушений, тоді марево нового голодомору не буде стояти чорною грозовою хмарою над головами мільйонів людей. А людино треба встановити всезагальне свято чесної праці, де пошанувати не любителів феєрверкерів на свою честь, а тих, хто, мов бджола, носить нектар у спільний вулик, не допускає до лютки чужих ласунів та й своїм не дає спуску.

Не пам'ятаю, хто із сучасних поетів написав колись мудрі рядки: "Будь гідним хліба, який їси". Справді, треба мати гідність сісти до спільного застілля, а не спокійно споглядати, як тяжко дається кожна зернина хліборобів, скільки охочих поживитися чужим лишастється безкарним.

Кожен має почуватися залежним від своєї єдиної незалежної держави. І коли ми це нарешті зрозуміємо, тоді матимемо право на всезагальне свято. Найбільше свято єднання.

Виктор ТКАЧЕНКО,

голова Ради товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві

ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ Л. Д. КУЧМІ

Високоповажний Леоніде Дашовичу!

Від імені всіх чернігівців, які нині мешкають у Києві, сердечно вітаємо Вас, визнаного державного діяча і вченого, з днем народження.

Ось уже другий термін Ви стоїте біля керма молоді незалежної держави, котра переживає час нелегкого становлення у світі.

Яких зусиль коштує це, які сили волі, знає хіба що Господь. Але те, що Україна поновила долає внутрішні і зовнішні перешкоди на шляху розбудови демократичного і заможного суспільства - факт незаперечний.

Всі ми пишасмося, що саме з нашої Сіверської землі піднялась зоря Вашої долі, що в її північній частині колись, шістдесят п'ять років тому, проклали Ваші перші стежки по заросених травах Придесення.

У кожної людини, що доживає поважних літ, настає час підведення підсумків сподіваного. Шістдесят п'ять років - саме така межа зрілості і мудрості. Ви зуміли багато зробити на державній ниві, водночас залишаючись залюбленою в життя людиною, якій не чуже все земне.

Ми особливо цінимо Ваші зусилля, скеровані на поліпшення життя країни - адже в кожній із нас є свій найрідніший куточок землі, де і вода найсолоніша, і небо найсвітліше, і хліб найкашапніший.

Вітаючи Вас із черговим ювілеєм, хочемо Вам доброго здоров'я, земного щастя, нових успіхів. І де б Ви не були, на яких високих посадах не перебували, пам'ятаємо, що Ви для нас - перелусім видатний земляк, крошка сіверського дришнього роду.

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві

силья, скеровані на поліпшення життя країни - адже в кожній із нас є свій найрідніший куточок землі, де і вода найсолоніша, і небо найсвітліше, і хліб найкашапніший.

Вітаючи Вас із черговим ювілеєм, хочемо Вам доброго здоров'я, земного щастя, нових успіхів. І де б Ви не були, на яких високих посадах не перебували, пам'ятаємо, що Ви для нас - перелусім видатний земляк, крошка сіверського дришнього роду.

У кожної людини, що доживає поважних літ, настає час підведення підсумків сподіваного. Шістдесят п'ять років - саме така межа зрілості і мудрості. Ви зуміли багато зробити на державній ниві, водночас залишаючись залюбленою в життя людиною, якій не чуже все земне.

Ми особливо цінимо Ваші зусилля, скеровані на поліпшення життя країни - адже в кожній із нас є свій найрідніший куточок землі, де і вода найсолоніша, і небо найсвітліше, і хліб найкашапніший.

Вітаючи Вас із черговим ювілеєм, хочемо Вам доброго здоров'я, земного щастя, нових успіхів. І де б Ви не були, на яких високих посадах не перебували, пам'ятаємо, що Ви для нас - перелусім видатний земляк, крошка сіверського дришнього роду.

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві

КИЇВСЬКОМУ МІСЬКОМУ ГОЛОВІ О. О. ОМЕЛЬЧЕНКУ

Вельмишановний Олександр Олександровичу!

Багаточисельна громада столичних земляців щиро сердито вітає Вас із 65-літтям від дня народження.

Ваше життя - то приклад того, як багато може зробити навіть одна людина, коли вона заряджає енергією добротворчості, обрана Богом для того, щоб не гліти, а палати жертвним вогнем заради людей.

Ви аперто й цілеспрямовано утверджуєте свій високий авторитет керівника. Це стало особливо помітним, відколи Ви очолили міську владу в красній Києві. Неозброєним оком видно, як змінилося древнє місто за роки Вашого керівництва. Київ став справжнім будівельним полігоном, на якому кується майбутнє всієї України.

Нам особливо приємно, що Ваша висока душа відкривається вихідним із різних регіонів України - від Чернігівщини до Заркарпаття, від Луганська й Харкова до Львова. Ви охоче під-

римуєте співробітництво столиці і найвіддаленіших куточків нашої держави. Словом, Ви давно вже по праву стали почесним громадянином всієї славної України.

Тож хай Вам і далі селиться широкий шлях до людських сердець, до всіх регіонів нашої держави. Там Вас завжди зустрінуть із відкритим обіймами, з щирим словом та хлібом-сіллю на вишніх рушниках.

Координаційна Рада земляцтва у м. Києві

У СЕРЦІ СВАТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

Шпиків Володимир Миколайович - 80-річчя. Народився 12 серпня 1923 року в місті Новгород-Сіверський. Освіта середня технічна. У 1943 році закінчив Київське самохідноартилерійське училище. Брав участь в боях на Курській дузі, Кролевець, Котопол, Бахмач, Ніжин, Київ, Житомирщину. Після війни служив у дев'яти гарнізонах України, Румунії, Німеччині, Казахстану. Після виходу в відставку в 1969 році працював інженером Київського управління пасажирського транспорту. Нині - пенсіонер міністерства оборони України. Подполковник у відставці. Інавалід великої Вітчизняної війни. Один із активних організаторів Новгород-Сіверського осередку Чернігівського земляцтва. Нагороджений 3 орденами і 24 медалями, Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

Кучма Леонід Данилович - 65-ліття. Народився 9 серпня 1938 року в селі Чайкине Новгород-Сіверського району. Закінчив фізико-технічний факультет Дніпропетровського державного університету, за фахом - інженер-механік у галузі ракетної техніки. З 1960 року конструктор, провідний конструктор конструкторського бюро "Південне", технічний керівник випробувань ракетно-космічних комплексів космодому "Байконур", перший заступник генерального конструктора КБ "Південний машинобудівний завод" - одного з найбільших у світі заводів ракетно-космічної техніки.

Активний учасник створення ракетно-космічних комплексів "Циклон" та "Зеніт", що не мають аналогів у світовій практиці, а також важкої ракети СС-18 і твердодпаливної ракети СС-24 - основи військових стратегічних сил СРСР.

Професор, кандидат технічних наук, автор багатьох винаходів і науково-технічних робіт. Лауреат Ленінської премії та Державної премії України в галузі науки і техніки, почесний доктор багатьох закордонних вузів, дійсний член кількох Академій наук.

Народний депутат України першого і другого скликань.

З жовтня 1992 року по вересень 1993 року - Прем'єр-міністр України. З грудня 1993 по липень 1994 року - президент Українського союзу промисловців і підприємців. Спіголова Конституційної комісії (листопад 1994 - липень 1996 року).

З липня 1994 року - Президент України.

Голова Ради Національної безпеки оборони України. Голова Вищої економічної Ради Президента України.

14 листопада 1999 року Л. Д. Кучму вдруге обрано Президентом України.

Нагороджений багатьма орденами та медалями СРСР і України.

Леонід Давидович надає велику допомогу рідній Чернігівщині.

Корж Віталій Терентійович - 65-річчя. Народився 16 серпня 1938 року в селі Дроздівка Куликівського району. Закінчив Чернігівське технічне училище, Харківський інститут залізничного транспорту, аспірантуру та декілька інших вітчизняних та зарубіжних навчальних закладів у галузі економіки, фінансів і бізнесу.

Працював інженером Південно-Західної залізниці, згодом - старшим інженером Укргидроенерго. З 1966 року обіймав посаду старшого інженера, начальника відділу, заступника начальника "Укрентенту". Одинадцять років був старшим науковим співробітником Ради НАН України по вивченню продуктивних сил. З 1991 року - президент заснованої ним компанії "Глобал Юкрейн".

Кандидат економічних наук. Має понад 80 опублікованих наукових праць. Член Ради Міжнародної спілки українських підприємців. Почесний член Міжнародного добротного фонду "Українська хата".

Нагороджений дипломом та пам'ятною медаллю доміганта видання "Золота книга ділової еліти України", медаллю "За меценатство".

Снага Анатолій Якович - 65-ліття. Народився 25 серпня 1938 року в місті Ніжині. Закінчив Харківський інститут інженерів залізничного транспорту. 26 років працював начальником станції Дарниця та Київ-Петрівка. Згодом - в управлінні Південно-Західної залізниці. Понад 10 років - у Держзв'язку та міністерстві економіки. З 1993 року обіймав посаду головного спеціаліста відділу стратегії розвитку транспортного комплексу і зв'язку. У 2000 році вийшов на пенсію, але продовжує працювати представником Південно-Західної залізниці в Уряді України.

Мірошніченко Віталій Павлович - 60-річчя. Працює головним інженером "Настрели-К".

Черненко Віктор Павлович - 60-ліття. Народився 17 серпня 1943 року в селі Червоної Партизани Носівського району. Після школи служив у рaketних військах. Закінчив морехідну школу, тривалий час плавав по морях та океанах. Згодом працював у Укрдипроітрнспі, на транспорті багатьох рік колишнього Союзу. Закінчив столичний річковий технікум та університет ім. Т.Г.Шевченка (економічний факультет). Нині працює у Державному підприємстві водних шляхів начальником навчального комплексу.

Казимко Віталій Сергійович - 60-ліття. Народився 28 серпня 1943 року в селі Шенчине Саратовської області. Батьки з Чернігівщини. Його батько С. К. Казимко командував Грем'язьким партизанським загonom у роки війни, мати в 1943 році була евакуйована до Саратова.

Закінчив з відзнакою Київський політехнічний інститут, навчався в аспірантурі цього вузу. Впродовж 35 років працював старшим інженером на кафедрі хімічної технології в'язучих полімерних і композиційних матеріалів - старшим науковим співробітником, заступником завідувача кафедри з наукової роботи, начальником відділу фізико-хімії і технології силікатних матеріалів Київського політехнічного інституту.

Підготував понад 116 наукових праць - серед них 2 монографії, 17 авторських свідчень на винаходи та патенти.

Кандидат технічних наук. Винахідник СРСР.

Адамченко Наталія Юхнівна - 60-ліття. Народилася 30 серпня 1943 року в селі Авдіївка Сосницького району. Освіта середня технічна. Працювати почала в 1965 році будівельником-мулярем тресту КМБ-5 у столиці. Потім трудилася комплектувальницею на Київському ювелірному заводі. З 1996 року - швейцар гуртожитку військового інституту телекомунікацій та інформації НТУ України "КПІ".

Сосідко Анатолій Володимирович - 55-ліття. Народився 7 серпня 1948 року в селі Пески Бобровицького району. Закінчив Київський технологічний інститут харчової промисловості. Працював інженером, головним спеціалістом проектного інституту "Укрдіпрохархіпром", начальником відділу, заступником начальника управління Мінкобезпеки України. Нині - головний спеціаліст інспекції з енергозбереження в Києві та Київській області.

Рековець Леонід Іванович - 55-річчя. Народився 10 серпня 1948 року в селі Бобриск Ніжинського району. Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут імені М.В.Гоголя, працював учителем біології та хімії на Хмельницькій, потім лаборантом, асистентом Ніжинського педагогічного інституту. Закінчив аспірантуру, обіймав посади провідного наукового співробітника, заступника директора з наукової роботи Інституту зоології НАН України. З 1995 року - провідний, головний науковий співробітник Національного науково-природничого музею НАН України. З 1994 року за сумісництвом професор кафедри зоології Ніжинського державного педагогічного університету.

Доктор біологічних наук, лауреат премії імені І.І.Шмальгаузена НАН України.

Кравець Віктор Андрійович - 55-річчя. Народився 17 серпня 1948 року в місті Советськ Калінінградської області. Живе і працює в Чернігові головним інженером Комуніального автотранспортного підприємства Чернігівської обласної держадміністрації.

Розановська Ніна Сергіївна - 55-ліття. Народилася 28 серпня 1948 року в місті Новгород-Сіверський. Освіта середня спеціальна. Працювала на Новгород-Сіверській районній машинно-обчислювальній станції, в інвестиційній компанії ЗАТ "УКООПінвест".

Шедяков Анатолій Васильович - 50-річчя. Народився 2 серпня 1953 року в місті Бобринця. Після закінчення Майнінського радгоспу-технікуму працював агрономом відділку, заступником директора радгоспу в Барнінському і Броварському районах на Київщині.

У 1981 році закінчив Український сільськогосподарську академію. Трудився на посаді помічника заступника генерального директора виробничого об'єднання "Завод "Арсенал", а з 1983 року - заступник генерального директора.

Нагороджений срібною медаллю ВДНГ СРСР.

Гребінський Григорій Миколайович - 50-ліття. Народився 5 серпня 1953 року в селі Іванівка Чернігівського району. Освіта вища педагогічна. Викладав у школі та інституті. З 1995 року працює в міністерстві освіти і науки України, нині - начальник відділу цього міністерства. Кандидат педагогічних наук.

Прозорова Віра Яківна - 50-ліття. Народилася 11 серпня 1953 року в селі Дегтярівка Новгород-Сіверського району. Закінчила Київський державний інститут культури. Працювала у Державній історичній бібліотеці України, науковій бібліотеці Інституту держави і права НАН України, бібліотеці Київського НДІ отоларингології Академії медичних наук України. Тепер - завідувача наукової бібліотеки Інституту мовознавства НАН України.

Засудський Микола Васильович - 50-річчя. Народився 26 серпня 1953 року в місті Києві, але щиро вважає себе чернігівцем: його дід, бабуся, батьки жили в місті Грем'язі Новгород-Сіверського району.

Закінчив Київський торгово-економічний інститут, Вищу комерційну школу Академії народного господарства при Раді Міністрів СРСР.

Член-кореспондент Української академії наук національного прогресу.

Підвищував свою кваліфікацію в США, Великобританії, Бельгії та інших країнах. Працював у міністерстві торгівлі УРСР. Протягом 1981-1985 років був начальником ряду відділів торгово-промислової палати України, впродовж 10 років обіймав посаду директора П Київського відділення та фірми "Київзовінсервіс". З 1995 року - президент Київської торгово-промислової палати.

Нагороджений орденом "За заслуги" 3 ступеня, відзначений грамотою мітрополита Київського і всієї України Володимира. Член Ради товариства "Чернігівське земляцтво", керівник Новгород-Сіверського осередку земляцтва.

*Дорогі земляки!
Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає Вас з ювілеєм, щиро бажає усім міцного здоров'я, великих успіхів, баборого настрою, сімейного щастя, нестомного добротворства в ім'я розквіту рідного краю.*

ВІТАЄМО!

Указом Президента України на високі посади призначені наші земляки:

ВОЩЕВСЬКИЙ Валерій Миколайович - 1-м заступником міністра економіки та з питань європейської інтеграції України по зв'язках з Верховною Радою України;

ДРОНЬ Анатолій Андрійович - 1-м заступником міністра закордонних справ по зв'язках з Верховною Радою України;

КРУШКО Петро Миколайович - заступником міністра Кабінету Міністрів України.

Сердечно вітаємо вас із заслуженим визнанням, зичимо великих успіхів у розбудові щасливої України!

РАДА ТОВАРИСТВА "ЧЕРНІГІВСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО" В М. КИЄВІ

Так ми живемо

З МИНУЛОГО В МАЙБУТНЄ

Час завжди переходить із минулого в майбутнє. Як і людські справи, котрі лишаються в історії.

А що наше земляцтво в першому півріччі зробило чимало добрих справ - факт неперечений. Саме про це йшлося на черговому засіданні Ради, яке провів її голова Віктор Ткаченко.

Всі перинні осередки провели збори. Земляцтво зросло кількісно. Деякі відділення очолюють нові ініціативні люди. Чимало слушного було висловлено стосовно наступних календарів. Говорилося про персональну відповідальність за доручені ділянки роботи кожного члена Ради. Схвалено оцінку одержала діяльність ветеранського, молодіжного, чорнобильського об'єднань.

В обговоренні взяла активну участь більшість членів Ради. Наголошувалося на потребі активізувати участь земляцтва у відзначенні 60-річчя визволення Чернігівщини від німецьких загарбників та підготувати до наступних загальних зборів.

Наш кор. **2**

Чутиль єдиної родини

КРАЙ БАХМАЦЬКИЙ -

Кожен кулик, звісно, якщо він справжній патріот, найперше пишається своєю малою батьківщиною. Нехай вона й зовсім невеличка, зі своїми бідами, болями і проблемами, а історію її так важко читати без пігулок від головного болю.

Згадаймо хоча б красень Батурин, ушлявлену гетьманську столицю, з нечуваною жорстокістю спалену разом із населенням посланцями старшого брата - меншиковськими солдатами і, на наш превеликий жаль та ще більший сором, не відновлену й досі, як і диво-палац гетьмана Розумовського. Обов'язково слід згадати іншого легендарного українського народу Івана Мазепу.

Серед інших непересічних земляків наших слід назвати художника Г.Г.Яременка, Героїв Радянського Союзу В.О.Малюгу та І.Д.Коломійченка, володаря кубка світу з вільної боротьби Г.В.Данька.

Продовжуючи розповідь про наш неординарний край і людей - вихідців з цього краю, ажніяк не можна не назвати ушлявленого земляка з села Митченки, асесвітньовідомого напіврозбірний рамковий вулик і запровадив нову систему утримання бджіл. Він перший привіз світу, який одержав чистий стільниковий мед без розплоду та попереднього знищення бджіл. Прокопович був поставщиком двора його імператорської Величності. Але характер мав не приведи Господи. Ще в дитинстві чув від учителя історії, як цей поважний добродій, герой суворовських походів і, зокрема, знаменитого переходу в раз Альпі, обмазував медом і гриби-ягоди. Він же категорично повстав проти будівництва його угіддя худобу чи збирали гриби-ягоди. Він же категорично повстав проти будівництва залізничної колії Київ-Москва повз Глухів і Батурин і далі на Ніжин. Тоді траса пішла через Конотоп. Таким чином із зачуханого містечка Конотоп став великим промисловим містом, а Батурин і зовсім занепав.

ЗЕМЛЯ ВЕЛИКИХ ЗМІН І ПРОТИРІЧ

—Ось такі парадокси нашого рідного краю, — говорить керівник Бахмацького осередку товариства "Чернігівське земляцтво", директор Республіканського колективного міжгалузевого науково-технічного центру "Інтелект" Олександр Сергієвич Шевченко.

Народився Олександр Сергієвич восьмою жовтня 1958 року в селі Куринь Бахмацького району. Закінчив знаменитий Ніжинський педінститут. Вчителював у рідному селі. Навчався в аспірантурі при Інституті органічної хімії АН України. Працював у Секретаріаті Кабінету Міністрів України, а згодом провідним науковим співробітником НДІ Міністерства економіки України.

—Взяти хоча б мое рідне село. За переказами воно утворилося під час походу Сагайдачного на Москву. Населення - козаки, які неодноразово брали участь у повстаннях, через що у сусідніх селах нас і досі називають палиями. У селі кожного дня не було кринісного права. На початку двадцятих років 20 століття у ньому налічувалося понад три тисячі дворів. А під час колективізації в тридцятих роках третину села розкуркулили, а під час голодомору люди виміряли цілими кутками. Населення значно поменшало і зубожіло. Іде одне протиріччя...

—Олександр Сергієвичу, протиріччя закладені вже й у самому вашому прізвиську, імені і по-батьківському. Якщо Шевченко, то Тарас Григорович, а коли Олександр Сергієвич, то, мабуть-таки, Пушкін.

—В моїй рідній школі, де я навчався, а потім вчителював, мене

прозвали "Пушкіним". І коли дитинстві, який це Пушкін, то казали: "Той Пушкін, котрий Шевченко"... Хоча справді все змінялося... Хоча все дуже просто: батька знали Сергієм, а мене на честь маминого тата нарекли Олександром. Літературу, поезію я дуже люблю...

—Олександр Сергієвичу, чия для Вас земляцтво, люди рідного краю?

—Вважаю, що земляки на те й земляки, щоб десь на близькій чи далекій відстані від рідного краю й отчого порозу спілкуватися між собою, підтримувати й допомагати одні єдиному. Зрікаючись своїх коренів вважаю гріхом, і тому, безперечно, швидше протягнув руку допомоги чи руку по допомогу тому, хто тобі ближчий, хто тебе швидше зрозуміє.

—Тоді скажіть, яку допомогу надасте Ви, Ваш осередок рідному краю?

—Мене обрали головою осередку в квітні 2003 року. У нас сорок членів, з яких трохи більше половини, так би мовити, активних багнетів.

Ми провели організаційні заходи, а дев'ятого травня зібрали збори, в яких взяли участь і поможливі люди, серед яких були й ті, хто визволяв Бахмач, вручили скромні подарунки, разом поспішили за святковим столом, поспішали на професійному рівні. Це наш крайнин Іван Якимович Павленко, професор консерваторії, запросив на зустріч своїх студентів.

А 9 вересня, в день визволення Бахмача, плануємо знову зустрітись із земляками-ветеранами і поможливі надати їм матеріальну допомогу. Допомагаємо ми нашим колгоспам відшукати і придбати необхідну їм потрібну техніку. А ще плануємо допомогти школам книжками та інвентарем, а дитячим будин-

ку хочу насамперед навайти Галину Василівну Бережну та Віталія Дмитровича Коваленка - це спираючі ситуації і невтомні ініціатори усіх наших зачинів. Саме з ініціативи Віталія Дмитровича відбувається обійстя Кочубея, де була світлиця гетьмана Мазепи.

А серед відомих вихідців з Бахмаччини слід назвати Миколу Петровича Забугу - ректора Київської духовної академії, який здійснює велику церковно-просвітницьку роботу, Михайла Олександровича Потебнюка - члена народного депутата України, колишнього Генерального прокурора, Пухала Олександра Григоровича - одного з активних організаторів товариства "Чернігівське земляцтво", академіка Академії педагогічних наук України.

—Часто буваєте в рідних пенатах?

—Так. Досить часто відвідую рідні Куринь, адже там живе моя мама.

У селі два колгоспи, дві школи. Колись було й дві церкви. Тепер залишилася одна, але саме та, де хрестили мене, а потім я хрестив у ній свою доньку.

Відверто кажучи, важко жити в селі, в тім числі і моїм землякам. Але йдеться на крайне. Колгоспникам почали платити гроші, як і в Києві, можна купити всі необхідні товари. На кожному подвір'ї - своє маленьке господарство - корова, свині, кури, гуси... Дехто з селян вишкарє власний хліб у печі.

—Олександр Сергієвичу, в чому ж такі полягає основна мета Вашого осередку?

—Гадаю, що такою метою і нашого й інших осередків, як всього Чернігівського земляцтва загалом, має стати активна допомога відродженню своєї малої батьківщини.

Аби жилися всім нашим землякам не гірше, а то й краще, ніж в інших регіонах нашої багаторазділеної України, а вдається (усміхається), то й Європі.

—Що хочете побажати своїм землякам?

—У першу чергу, звичайно, міцного здоров'я, покращення економічного стану, щоб люди отримували за свою працю достойну зарплату, провіталися і добробуту. А ще - великої любові до своїх близьких і рідних, до всіх людей, до своєї рідної чернігівської землі - найпрекраснішої в усьому світі.

Валентин АВДЄНКО

(Два погляди на свято)

До Монументу Дружби від села Сеньківки Городнянського району Чернігівської області треба йти через кордон. Відповідно процедури перетину кордонів проходять росіяни та білоруси - зі своїх сторін. Але головне, що про кордони під час відзначення Дня молоді ніхто не думає. Люди - і молоді, і не дуже, і сивочолі ветерани - святкували. Говорили про дружбу, обмінювалися сувенірами, адресами, фотографувалися...

Цього року господарюючі свято білоруської сторони. Від Білорусі Монумент був прикрашений руковоротною квіткою. А по півночі до самих їхніх верхівок тріпотіли під вітром кульки кольорів державних прапорів України, Росії, Білорусії. Такі ж кульки злетіли в небо і після урочистого відкриття митингу, на якому керівниками Гомельської і Чернігівської делегацій Олександром Якобсоном та Валентином Мельничуком були оголошені вітання Президентів Білорусії Олександра Лукашенка та України Леоніда Кучми. Від Брянської області виступив і губернатор Юрій Лодкін. Вітання Президента Росії не було, оскільки День молоді там відзначали двома раніше.

Ще сузір'я імен, що єднали історію Білорусії, Росії та України від сивої давнини до наших днів, згадувалося на святі. Найбільше ж - ім'я Кирила Туровського. Це був великий письменник, проповідник, церковно-політичний діяч Київської Русії. Є навіть припущення, що він міг бути автором "Слова про Ігорів похід". Біля Монумента Дружби з білоруською боку урочисто встановлено камінь з написом: "Тут буде зведено пам'ятник великому просвітителю слов'янства Кирилу Туровському".

Певна річ, такий пам'ятник зробить ще більш привабливим для туристів відвідування місця, де сходяться кордони трьох слов'янських держав. До речі, про розвиток туристської галузі, яка може і повинна стати однією з провідних на Чернігівщині, обмінювалися думками голова Чернігівської облдержадміністрації з керівником Чернігівського земляцтва у Києві Віктором Ткаченком, який очолював представницьку делегацію київських чернігівців, що також були в останню неділю червня у Сеньківці. Навіть і в свято не можна забувати про насущні потреби, без задоволення яких ніяке свято не може принести повноти радості.

А на митингу виступали голова національного зборів Республіки Білорусії О.Войтович, голова Державного комітету у справах сім'ї та молоді України В.Доженко, генеральний секретар парламентського зборів союзу Білорусії і Росії В.Аксенов, заступник міністра освіти Російської Федерації Ю.Коврижних, перший секретар Гомельського обласного комітету громадського об'єднання "Білоруський республіканський союз молоді" О.Лауриненко. І до самого вечора лунали пісні трьома братніми мовами, виривався армарок, де можна було придбати товари за валюти трьох держав, над Монументом кружляли дельтапланці, замагаючи на точність приземлення парашутистам. Хмарки ж, які не раз закривали сонце, все-таки дощем так і не пролилися. Мабуть, теж вирішили, що святкові заважати не варто. Навіть на хвилинку...

Олександр ОЛІЙНИК

Червеного ранку група молоді "Чернігівського земляцтва", яку очолює Петро Задарченко - координатор молодіжного відділення та його заступник Яна Гомза, вирушила в дорогу. Автобус мчав нас по землях Чернігівщини. Переїжджаємо міст через Десну, і перед нами постає величезна творіння рук і розуму людського - поважний і славний Чернігів. Всі припали до вікон автобуса. Ідемо по проспекту Миру. Андрій Науменко з захопленням розповідає нам про місто. Він знає його історію, бо навчався тут в технологічному університеті. Вал з гарматами мовчозно береже пам'ять про героїзм наших пращурів.

Далі театр, педагогічний університет, чудовий парк відпочинку. Не помітили, слухаючи цікаву розповідь нашого гідя, як вийшли за місто. Вздохь дороги чудові українські краєвиди з тополями та вербами. На шляху місто Городня. Воно святково-чисте чистою вулиць. Привітно зустрічають нас жителі. Місто прикрашене транспарантами "Зі святом вітає вас молодь Городня", "Вітаємо зі святом". Городня залишилася позаду.

І ось наша дорога серед лісів. То сосни обступлять дорогу, то білокрі берези вдалині.

А там постає перед нами і величний Монумент Дружби народів. Наближаємося до місця традиційних зустрічей трьох слов'янських народів. Врешті величезно красює Монумент, розглядаємо його. Три світлі шпильці, оповиті кільцями, - символ єдності слов'янських народів.

Неподалік розмістився табір. Тут юні слов'яни зібралися на фестивалі. Запрошують в гості, і ми ніби опиняємося в поселенні минулих часів. З глибоким знанням історії виготовлені та зібрані предмети побуту слов'янської культури.

Вхід обгороджено засікою із загострених колод, що міцно притиснуті одна до одної і закопані в землю. Далі дерев'яні хати, біля них тинь, сплетений з лози, закріплений на дерев'яних кілках, забитих в землю. Колодязі - з таких наших пращурів пили воду.

Продовжуючи традиції батьків, в знак нерозривної єдності поколінь, зібралися молодь на фестивалі.

Підготовлено багато концертних номерів. Білоруські дієчата в спідницях з тканим старовинним орнаментом та вишитих сорочках виконують національний танець. Юнаки з Придністров'я відтворюють прийоми боротьби пращурів. Ліне ніжна українська пісня, її виконують юнаки в широкіх шароварах та вишитих сорочках. А ось і наші земляки з Ніжина.

Міцні канати, натягнуті між березами, закликають позмагатися спортсменів. І ось наш Ігор Балаш з упевненістю долає відстань над "прив'озом" по канатах. Ми пожакували, що не взяли кросівки, адже сівернян теж - не ликом шити!

Свято обійняло нас якравним промінням. Танці, пісні, спортивні змагання, радість спілкування, фотографії на згадку. Юні серця привминовували почуття, які важко виразити словами: ми добрі, щедрі, миролюбні, у нас сильні коріння, ми рідні по духу і по крові. Як добре, що ми сьогодні разом. Бережімо і примножуймо славу поколінь.

Додому поверталися під незабутнім враженням.

Юлія ВАСИЛЕНКО

ХТО

Хочу бодай коротко розповісти про одного з славних синів Чернігівщини, з яким познайомився декілька років із двадцятьма роками, про Волощука Ярослава Івановича. Народився він у мальовничому селі Липів Ріг на Ніжинщині. У 1942-1943 роках перебував у евакуації на території Куйбишевської області. Працював ковалем у місцевій кузні. В 1943 році одягнув солдатську шинель і став розвідником спеціальної роти 164-ї ударної стрілецької дивізії. У 1944 році був тяжко поранений і до травня 1945 року перебував на лікуванні в госпіталі. Одурававши, знов повернувся до армії, майже рік був старшиною батареї протитанкових гармат. Після демобілізації, вирішив знайти себе в житті, активно працювати. Навчався у Вищій школі тренерів у столиці, закінчив Київський державний інститут фізичної культури. Був тренером з самбо товариства "Динамо", а з 1959 до 1986 року - на різних посадах спортивної команди внутрішніх військ МВС України. Він виховав багатьох спортсменів, які прославили Україну.

Ярослав Іванович - заслужений тренер України. Нагороджений за фронтові звитязи орденами. За досягнення на тренерській роботі отримав орден "Знак Пошани". Подасмо розповідь Я.І.Волощука про один із епізодів його розвідницьких змагань із фашистами.

Віктор КАВА

МЕНЕ ПОРЯТУВАВ?

Під потужними ударами 1-го, 2-го, 3-го Прибалтійських і Ленінградського фронтів, при підтримці Червонопрапорного Балтійського флоту в вересні 1944 року почалася стратегічна операція по розгрому німецько-фашистських військ у Прибалтії.

Та якщо наші війська досить швидко очистили територію Естонії, то у Литві та Латвії, де були зосереджені групи "Центр" і "Північ", вони зустріли сильний спротив. Німецьке командування всіма силами прагнуло забезпечити евакуацію своїх армій через Ризьку затоку до Курляндського півострова, щоб створити сильний захисний "кулак" у Східній Пруссії. Це завдання мали виконати групи "Центр" і "Північ".

Одним завдань протинишків не вдалося здійснити. І великою мірою завдяки напруженню, синхронній роботі наших розвідки - від ротної до глибоко закомунікованої агентурної.

Наше командування прийняло рішення про перерування військ і перенесення головного удару на Мемельський /Клайпедський/ напрям, щоб роз'єднати названі вище гітлерівські групи. В цій операції довелося брати участь і мені.

Я тоді був командиром відділення окремої розвідки. /До речі, саме там я пройшов прекрасний курс рукопашного бою, що допомогло мені успішно виконувати найскладніші бойові завдання, а в мирний час лягло в основу мого спортивного життя /.../. Наша рота була прикомандирована до 164 ударної бригади.

Розвідоті було поставлено завдання: в найближчі 2-3 доби дізнатися, які німецькі війська стоять перед бригадою і як вони технічно оснащені. Шлях до виконання наказу був єдиний - взяти в полон одного чи кількох солдат, а ще краще - офіцера.

Позиції передових наших і німецьких військ відділяло ліжисько 200 метрів. Було послано вперед декілька на 60 метрів невеличких загін бійців, щоб спостерігати за німецькими бойовими позиціями. Постостережливий весь день, виявили, що таку ж бойову охорону висунули вперед і фашисти. Ми запропонували командунію бригади існувати вночі вбій від нас на 1000 метрів наступити, щоб відволікти увагу протинишків.

Нас вирушило на операцію 15 чоловік. Із шинель викинули все, що могло створити найменший шум, навіть сиринки. На шасти, ніч виділася темна. Повали, коли гасили ракети, які німці пускали

через кожні 20-40 секунд, по мокрій холодній землі. Коли ж ракети злітали в повітря, замирили. Осць уже поруч бруствер ворожої траншеї. Навіть голоси німців чути.

За сигналом стрибнули в траншею, і почался рукопашна не на життя, а на смерть. Дякуючи несподівані, а основне - прекрасній вичучі розвідки, ми взяли в полон сімох гітлерівців, у тому числі двох офіцерів, не втративши жодного свого бійця. Сутинка тривала не більше півтори хвилини. Звичайно, і нашим, і німцям на основних позиціях було чути крики, постріли з німецької бойової охорони, на яку ми напали. Подалися назад. Бігли в повний зріст, не таючи. В середній нашого гурту змушений були бити полонених. Німці відкрили мінометний вогонь. Я з двома бійцями прикривав основну групу. Колом до нашої бойової охорони залишалось ліжисько 5 метрів, попереду мене вибухнула мина. Я відчув сильний удар у груді й ні погаз. Упав на стину й втрапив свідомість. Прийшов до тями в траншеї. Санітари перев'язували мені груди, ноги, голову. Здачувався тоді й дивуюся досі, як залишився живий.

Основна група з полоненими вирушила до командного пункту. Мене залишили в траншеї бойової охорони.

Між тим артилерійська дзвель посиділася. Коли я повністю прийшов до свідомості, мені мовби хтось шепнув, що треба добиратися до основних позицій. Попросив підняти мене нагору і з останніх сил пошов вперед. Не знаю, скільки метрів здолав, як знову втратив свідомість.

Прийшов до пам'яті уже в медсанбаті, весь перебинтований. Біля мене стояла відкрита банка свіжого тушонки. Медсестра похитала головою, сказала: "Народився ти, розвіднику, в сиротині. Коли підповз близько до траншеї, німці штурмом взяли нашу бойову охорону..."

Я досі думаю, хто ж мене тоді врятував. І все більше переконуюсь, що Господь.

І не він дан мені, локалізованому, спуд і волю активно працювати в новітній час, лишити свій добрий слід на землі.

...Завдяки цим даним, які командування отримало від полонених, наші війська завдали розгромного удару по фашистах...

Ярослав ВОЛОЩУК

ПО ДІЛОВОМУ І ЦІКАВО

У прес-центрі Київського Палацу спорту відбулися збори земляків Корюківського регіонального відділення. Зібралось понад п'ятдесят нинішніх киян, а також гості з найріднішого краю.

Головним було відбиття підсумків роботи в першому півріччі. Із досить широкою інформацією - бо було про що говорити - виступив керівник відділення Василь Устименко. Окреслялися основні напрями діяльності столичних земляків: допомога дітям району, робота над книгою про історію і сьогодення Корюківського району, подальший догляд за унікальним садом у Наумівці, зміцнення зв'язків кожного земляка осередку з відповідною місцевою Радою району.

З цікавою інформацією про життя Корюківщини, з гострими найбільшими проблемами виступили заступник голови райдержадміністрації Іван Бузак та заступник голови райради Леонід Малиш.

Цікавими й діловими були виступи Надії Петренко, Надії Паранько, а запрошений на збори керівник молодіжного об'єднання земляцтва Петро Захарченко не лише поінформовав про роботу свого динамічного крила, а й запропонував виступи посади заступника керівника регіонального відділення з цих питань.

Приєднати одностайно схвалили підсумки піврічної роботи, а також обрали заступниками керівника регіонального осередку Ізлао Борисенка та Василя Тройну.

Наш кор.

На фото: Побратался досвід і молодість. В.Устименко з молодими корюківцями

ПЕРШІ КРОКИ

В приміщенні прес-центру Палацу спорту відбувся черговий семінар бізнес-центру товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві.

Відкрив семінар його керівник В.С.Носач, який розповів про його діяльність та плани роботи. Так, уже були проведені зустрічі з мером міста Чернігова О.В.Соколомим, головою Чернігівської районної адміністрації В.А.Сидоренком та досягнуто домовленості про створення на базі страхової групи "ЕККО" пенсійно-накопичувального фонду з подальшим інвестуванням зібраних коштів в проєкти на території Чернігівської області.

Бізнес-центром при допомозі міжнародного благодійного фонду "Люди для людей" надано гуманітарну допомогу Замлтайському будинку-інтернату.

Далі, згідно з планом семінару, виступили головний бухгалтер АБ "Приватінвест" Л.Ю.Черних та начальник відділу маркетингу корпоративного бізнесу АБ "Приватінвест" І.М.Коваленко, які кваліфіковано розіяснили присутнім про нові зміни в нормативній базі з питань банківського обслуговування, про виконання банками функцій фінансового моніторингу, про сучасні механізми оптимізації касового обслуговування підприємств.

Юридичні аспекти реєстрації нових підприємств різних форм власності висвітлила в своїй доповіді директор юридичної компанії "Альборт" Ю.В.Сарапчева.

Про питання безпеки ведення бізнесу в Україні розповів відповідальний секретар Союзу товаровиробників України О.А.Голенко.

З великою увагою учасники семінару вислухали заступника голови правління міжнародного благодійного фонду "Люди для людей" Т.І.Ревякіну про діяльність благодійного фонду.

Багато цікавих пропозицій про співпрацю бізнес-центру товариства "Чернігівське земляцтво" в місті Києві висловили секретар міської Ради Чернігова В.П.Купріяненко та заступник голови Чернігівської районної державної адміністрації В.В.Клюка.

На цьому цікавому і корисному семінарі були присутні 50 членів Чернігівського земляцтва, гості з Чернігова та Чернігівського району, представники Полтавського земляцтва в м. Києві.

Віктор Носач

ВСЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ З МАЛОГО

Це справді так, коли поглянути на роботу перинних відділень нашого громадського об'єднання. На рахунок кожного з них чимало добрих справ. Саме про них йшлося на зборі.

Ніжинці зборили на розмову їх голою Анатолій Фурса. Він розповів про роботу земляцтва. З дзвінкого міста прибула представниця мерії, яка поінформувала присутніх про справи в Ніжині.

Ізчужній заповідь відзначаються активністю. І цього разу їх керівник невідомий Микола Шовенський мав про що розповісти присутнім, а з малой батьківщини прибуло на розмову дев'ять керівників району та підприємців. Раду земляцтва представляв Микола Борц.

Соснічані збиралися на Київській кіностудії ім. О.Довженка. І це не випадково, оскільки йшлося про пошанування 110-річного ювілею видатного земляка, який буде наступного року. Під час розмови та ознайомлення з кіностудією і музеєм великого кінорежисера не були й остерою кіномити. У засіданні взяли участь члени Ради Борис Іваненко, Дмитро Волох та Василь Устименко, керівник осередку Олександр Орехович.

Наш кор.

ВОЛОДИМИРУ МИКОЛАЙОВИЧУ ШИШКОВУ -

КОЗАКОВІ З ДІДА-ПРАДІДА, ЛЮДИНІ ГЕРОЇЧНОЇ ДОЛІ, ПОЛКОВНИКУ ЗАПАСУ І ДІУМОМУ ГЕНЕРАЛУ КОЗАЦЬКОГО ВІЙСЬКА, НЕВТОМНОМУ АКТИВІСТУ ЧЕРНІГІВСЬКОГО ЗЕМЛЯЦТВА І ЙОГО БОЙОВОГО НОВГОРОДСІВЕРСЬКОГО ОСЕРЕДКУ НА ЧЕСТЬ ВІСМАДЕСЯТИ-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ

Вірність клятві, відава, любов - Це не просто високі слова,

В них уявсь Володимир Шишков, Він на них в особливих правах.

Кожен виніс свій хрест на війні, Перед ними ми вічно в боргу.

Саме Він на ставелім коні Проривав колись Курську дугу.

Саме Він рідним краєм пройшов Визволителем. Сином. Бійцем.

Преможцем у Києві ввійшов. Скільки смерті дивився в лице!

Все життя в бойовому строю, Брав, як треба, на себе итував.

Він в полковницьку аходить сім'ю, А межі козаків - генерал.

Не старіє в душі ветеран, Все в земляцьких турботах, в бігах, Хоч і сам весь побитий од рани,

Руку поміч всім простяга.

... Серпень вісім десятків сурмить. Полк земляцький, як завжди, готов, Рясно цифру оцю окропить, Щоб кришас наші батя Шишків.

БОРИС ІВАНЕНКО

ШКОЛА АРМІЙСЬКОГО ГАРТУ

Ще гриміли бої Великої Вітчизняної, ще нам, бойовим фронтовикам, доводилося виганяти фашистів із рідної землі, а в Москві вже було ухвалено постанову "Про невідкладні заходи по відновленню господарства в районах, звільнених від німецької окупації". В ній було передбачено для облаштування [11], навчання і виховання дітей воїнів Червоної армії, партизанів, а також дітей партійних і радянських працівників, робітників і колгоспників, що загинули від рук німецьких окупантів, організувати і повністю утримувати за рахунок держави Суворовські училища по 500 чоловік у кожному, 23 спеціальні ремісничі училища по 400 чоловік, дитячі будинки на 16000 чоловік, будинки немовлят на 1750 дітей та 29 дитячих прийомники на 2000 утриманців.

Наприкінці року вже було створено дев'ять Суворовських училищ, одне з них у недавню авіаневою Харкові. Власне, це училище розташовалося в найкрасивішому будинку Чугуєва і прийняло у листопаді перших вихованців, які прибули з Харківської, Ворошилоградської, Московської, Тульської,

Серед різноманітних навчальних закладів, які з'явилися на хвилі розбудови нової України, специфічне місце займає Київський військовий лицей імені Івана Богуна. Він з'явився не на голому місці, має свою славу шістдесятирічну історію, відміряти яку розпочав практично в серпні 1943 року.

Воронежської та Курської областей. Було то здебільшого сироти віком від 8 до 14 років. 39 з них вже пройшли бойовими дорогами як сини полків та партизанських загонів, 9 мали ордени та медалі.

Справа була цілком новою, а тому до виховної та навчальної роботи залучилися найталановитіші викладачі, які мали замість бездомним дітям батьків і навчили їх азам армійського життя. Училищу з перших днів його функціонування поєднувалося з Великої Вітчизняної воєн, колишній викладач тактики військовий академії ім. Фрунзе, командир дивізії, начальник військового піхотного училища. Він зумів за корот-

кий строк підібрати штат талановитих офіцерів-педагогів. А 1 грудня 1943 року почався перший навчальний рік.

Суворовське училище, єдине в Україні, було перебазоване до столиці в липні 1947 року. Тодішній його начальник, генерал-майор Андрій Михайлович Томашевський, який, до речі, командував закладом дев'ять років, довів Генштабу збройних сил необхідність функціонування його саме в Києві, де концентрувалася вся вища влада республіки. Так на початку липня в красивих старовинних армійських казармах, які пам'ятають не одне покоління царських військ, зазвучали дзвічки юні голоси хлопчаків, позбавлених батьківської опіки.

Поруч із загальноосвітніми предметами викладалася й суто військова, дуже активним було

трудове виховання, важливе місце займала й спортивна підготовка. До речі, серед викладачів були такі визначні олімпійці, як Іван Дерюгін, Валерій Пічужкін, майстри спорту з багатьох видів. Словом, вихованцем було з кого брати приклад.

За шістдесят років училище випустило біля 13 тисяч суворовців, які здебільшого поповнили офіцерський корпус. Багато хто з них і зараз продовжує служити як в українській, так і в арміях країн СНД. Серед них і ті, хто прийшов до училища в шістдесяті, коли мені довелося там працювати, сини Чернігівщини - два брати Шкряби, Пахтера, Шень із Борзнян, Дерев'яно та Регнацький із Красного.

Нині, коли армія молоді держави переживає період докорінного ре-

формування, коли серед слабосилних юнаків нелегко набрати відповідну кількість новобранців для її поповнення, роль такого навчального закладу, як столичний військовий лицей імені славного козацького полководця Івана Богуна, не заперечна. І якщо в грізні роки Великої Вітчизняної держава знайшла можливість потурбуватися про кадровий резерв армії, то нині це робити треба ще цілеспрямованіше. Нам завжди будуть потрібні талановиті і амбілі захисники України.

Про це і турбуються викладачі лицей під керівництвом генерал-майора Леоніда Васильовича Кравчука.

Микола КУПЧЕНКО,
колишній заступник
начальника політвідділу
Київського Суворовського училища

Вісті з рідного краю ПAM'ЯТЬ

Перегорнуті сторінки партизанської слави, на які така багата Чернігівщина, допомогла година пам'яті Героя Радянського Союзу Миколи Попудренка, що відбулася в Чернігівській міській бібліотеці імені Михайла Коцюбинського. Сногадами про свого командира, який загинув при виведенні партизанів із оточення рівно 60 років тому, поділялися його бойові побратими.

Під час покладання квітів на могилу героя перед присутніми виступила донька Миколи Микитовича Світлана Попудренко. Квіти були покладені також до пам'ятника Миколі Попудренку біля приміщення колишнього обкому комарії, де протягом 1940-1941 років він працював. Микола Попудренко - один з організаторів партизанського руху в Україні, не дожив до вересня 1943, коли було визволене від німецько-фашистських загарбників Придесення, всього два місяці. У Чернігові про нього постійно нагадують не лише пам'ятник, а й вулиця та школа, що носять ім'я героя, експонати музею бойової слави, публікації в пресі, передачі на радіо.

ВОГОНЬ ЄДНАННЯ

Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко білорускою, а Янка Купала, Якуб Колас та Максим Богданович - українською заговорили до читачів із книжки "Непогасний вогонь", що вийшла нещодавно в Мінську. Презентація збірника відбулася в Чернігівському літературно-меморіальному музеї-заповіднику Михайла Коцюбинського. Причина такої уваги до цієї книги на Придесенні не випадкова. Переклади здійснено уродженцем дрезденської обласної Валерієм Стрелком.

Валерій Стрелко - інженер за фахом. Працював в Україні, Росії, та найтриваліший час - у Білорусі, яка стала для нього другою батьківщиною.

Він член Національних спілок письменників України та Білорусі.

Близький чернігівцям "Непогасний вогонь" це й тим, що редактором української частини цієї двомовної книжки є керівник обласної письменницької організації Станіслав Рев'як, який і представляв видання шанувальникам красного письменства міста на Десні.

Олександр Олійник

"МАТІНКО РІДНА, ЯКА КРАСА!"

Після визволення Новгород-Сіверського, Чернігівщини наша частина була послана на битву за Дніпро. Під час бою на нашу батарею налетіли фашистські літаки, скинули бомби, і мене осколком поранило в руку...

бе? Скільки тобі років?
- Іван я... Двадцять маю.

- Як воєму старшому Карпові, не знаю, чи живий він, давно зв'язки від нього не одержував, - тяжко зітхнув Іван Петрович.

Вночі, після лікарських оглядів, перев'язок, я довго слухав його тиху, некануно розповідь.

- Тракторист я, перший тракторист у нашому колгоспі. В тридцятьому приїхав у наше село нового трактора, а водити його нікому. Голова колгоспу каже мені: "Виручай, Іване. Ти ж у нас із машинами знайомиш. Це святі горшки ліплять..." І я так загнудав того ревучого "стального коня". Так до самої війни працював трактористом, а Карпо був помічником. Меншешній синок Федько же зовсім малим був, однак приходив до мене в поле. Посаджу я його бі-

ля себе на трактор, і так оремо цілий день. Воно яка поміч з нього, а все ж веселіше, коли рідна душа поруч...

Іван Петрович передихнув і повів мову далі.
- Мене оце, як оклигаю, відустать додома, бо який воєнка без ноги? Марійка прийме і такого, вона в мене сердечна, жаліслива...

Якусь роботу собі знайду...Знаєш, як у нас дома гарно! - мрійливо мовив мій сусід.

Особливо влітку, коли хліба колосяться. Вийдеш за село, оглянешся і ахнеш: матинко рідна, яка краса! Простір безмежний, повітря чисте, запашне, жайворонки сріблясто виспівують, бджоли гудуть, мовби на струнах грають...

Вибачливо спитав:
- Я тебе, хлопче, не зачумив своєю балаканиною?

- Та що ви! - широко вищував я. - Це ж я з вами

мовби в рідному краї побував...

- Знаєш, сниться мені щодня доміна. І чого б це? Найчастіше марить мене, як виряджали мене односельці на війну. Посідали, як годиться, за стіл, винили по чарці за перемогу, за повернення додома. Воно б співати пора, а не співається. Врешті хтось почав:

Запрагайте коні в шори,

Коні вороній,
Та й поїдем доганяти
Літа молодії.

Іван Петрович застогнав, мабуть, дуже йому заболіло. Помочив якусь хвильку.

- Так час швидко спливає... От я наче зовсім недавно паштукком бігав, а вже п'ятий десяток розминав. Та не будемо журитися. Війна скоро закінчиться, солдати повернуться додому, і ти разом з ними. Ми люди загартовані, робити, все поурядоване фашистами відбудуємо і житимемо це краще, ніж до війни, от побачиш... Все, давай, Ваню, спати...

Уранці я прокинувся від тривожного гомону. Іван Петрович лежав на парках, стогнав. Обчів по-

го стояли стривожені лікарі.

- Будь ласка, - ледь чуто попрохав він, - виніть мене на повітря, може, полетілає...

Не полетіло...

Поховали Івана Петровича в лісі, неподалік від польового госпітально. Із дошок ящика з-під вабоїв зробили скромний обеліск, встановили на могилі.

Отак закінчив свій життєвий шлях Іван Петрович - потомствений хлібороб з Батурина.

І подумалося мені тоді й думається зараз, через товщу літ: краще б поховали його в рідному степу. Щоб кожного літа спливали над ним жайворонки, гомоніли жита... Та солдат не вибирає долі, не вибирає і вічної домівки.

Отож вдень і вночі шумлять над Іваном Петровичем золотаво-зелені сосни. Ніби надземні вартові, стережуть вічний сон великого трудивника з Чернігівщини, мужьвілого захисника Вітчизни, вірного сина України.

Іван МАКАРЕНКО,
учасник бойових дій
Великої Вітчизняної війни

Солдат про солдата

У РІДНИЙ КРАЙ

Важко навіть уявити, яким би це було лихо для людства! Але ми знаємо, що цього ніколи не трапиться, бо без мистецтва суспільство не може нормально функціонувати і розвиватися.

Одним із художників, який доклав творчих зусиль у розвиток різних видів і жанрів мистецтва, є живописець і графік Андрій Васильович Пархоменко. Він багато працював над ілюстраціями до періодичних видань, оформляв експозиції різних музеїв, створив велику кількість станкових полотен, тематичних картин, портретів і пейзажів.

Народився майбутній митець 10 липня 1935 року в селі Козари Новосівського району. В дитинстві пережив лихоліття війни. 11 березня 1943 року рідне село було спалене фашистськими загарбниками, а жителів села майже всіх розстріляно. У братській могилі поховано 4800 чоловік.

Освіту здобував юнак недалеко. В школу ходив за три кілометри до сусіднього села Іржавень. Потім вступив до художнього ремісничого училища в Києві, по закінченні якого працював в різних організаціях першого будівельного тресту і одночасно навчався у вечірній школі. Після закінчення служби в армії поступив на навчання до Українського поліграфічного інституту ім. І. Федорова, який закінчив у 1965 році, здобувши фах художника-графіка.

Виродив багатьох років А. Пархоменко працював художником у Київському комбінаті монументально-декоративного мистецтва, де виконував авторські роботи для експозицій музеїв Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр., української літератури, Т. Г. Шевченка в м. Києві та багатьох інших. Можливо, що саме ця робота зародила любов і пас-

тийний потяг художника до створення своїх станкових полотен на теми з історії України, зокрема, козацької доби, присвячених Т. Г. Шевченку, до написання портретів славетних синів і дочок України.

Починаючи з 1968 року, художник бере участь у всеукраїнських художніх виставках. Чимало його робіт одержали схвальну оцінку і були придбані міністерством культури і мистецтва України та приватними колекціонерами Канади, Італії, Німеччини, Югославії.

Найбільш значимі картини "ВТад війська Б. Хмельницького через Золоті ворота в Київ", "Слово про Ігорів похід", "Конотопська битва", "Козаки Павла Полуботка", твори, присвячені Т. Г. Шевченку - "Зустріч Тараса Шевченка з кобзарем", "Т. Шевченко і Рєшніна", "Шевченко на стодах", "Т. Шевченко під Ніжином", "Будинок Шевченка на Приорі", "Значимою є серія творів "Славетні жінки України", до якої увійшли твори: "Анна Ярославна - королева Франції", "Соломія Крушельницька", "Маруся Богуслава", "Роксолана", "Ліна Костенко та Маруся Чурай" та інші.

Митець закоханий у свій рідний край, його чарівні природні куточки та сільські красоти і постійно використовує їх у своїх тематичних картинах. Зокрема, на картині "Шевченко на стодах" поет зображений під Ніжином, коли він приїздив до Івана Сошенка, який викладав малювання в дніщі, в картині "Останній шлях Кобзаря" процесія показана саме в рідному селі художника Козарах. Жанрова сцена силовою змагання козаків Полуботка також зображена на природі під кронами кремезного дуба. Чарівна природа домінує в картині "Та й залоскотали" за мотивами поезії Тараса Шевченка. Серед пейзажних творів - "Лісове озеро", "Призабутий хутір", "Носівка", "На Росі" та інші.

Творчість Андрія Пархоменка має широке коло шанувальників. Це,

У фантастичному романі "Рай без пам'яті" є така картина. ... В усьому світі раптом одночасно зникло мистецтво. Не стало картин, статуй, назавжди стихла музика, зникли театральні вистави, художні передачі по радіо і телебаченню, літературні твори. Навіть листа не можна надіслати без поштової марки, яка також є мініатюрним твором мистецтва.

зокрема, завідувала його персональна виставка, експонована в залах Українського фонду культури та численні відгуки глядачів.

І хочеться сказати ще про таке. Андрій Васильович Пархоменко завжди підкреслює: "я - художник школи митців-традиційників". Це визначальна позиція, бо й у своїй творчості він сповідує принципи традиційного реалістичного мистецтва з його конкретно-історичним підходом до правдивого відображення життєвих явищ і людських характерів. Це похвальна позиція - бути продовжувачем кращих мистецьких традицій реалізму, що зародилися в Україні ще в 17 столітті у творчості Олександра та Леонтія Тарасевичів, Никодима Зубрицького. Реалізм у своїй творчості дотримувався перший український художник-академик Тарас Шевченко і сповідує переважно більшість провідних сучасних митців. На початку 20-го століття з'явилися й такі творці, які належать до різних течій і напрямків авангардизму. Мабуть, на відміну від таких А. Пархоменко й підкреслює свою позицію художника-традиційника.

До цього можна додати, що нерідко спражні художники після певного захоплення модернізмом повертаються знову до реалістичного мистецтва, як найбільш зрозумілого людям, а тому й такого, що успішно виконує своє призначення. Відомо, наприклад, що Казимір Малевич, який, зокрема, навчався в реалістичній Київській рисувальній школі Мурашка, став засновником супрематизму, що зводиться до комбінювання різних зафарбованих форм, створив у 1913 році широківідомий "Чорний квадрат", завдав ним роботу різним мудрецам, щоб розібрались, що воно значить, а сам наприкінці життя знову повернувся до реалізму.

Видатний художник-реаліст Аполінарій Васнецов говорив про мистецтво модернізму: "Етот злегантний і подчас заманчивий цвєток с подозрительным трупным запахом разложения, смєю думать, не несет в себе плодотворных семян для родного искусства".

Не погодитися з цим не можна.

Дмитро ЯНКО,
Заслужений діяч мистецтва
України

Шільки фракції

БАНДУРИСТЕ, ОРЛЕ СИЗИЙ

Могутня мелодія цієї пісні стала заспівом Всеукраїнського фестивалю кобзарського мистецтва, що відбулося в селі Гокиринці на Чернігівщині.

Започатковане 15 років тому, це свято вчетверте збило продвужувачів слави українських гомерів.

Дев'ятнадцять капел бандуристів, численні ок-

могили Остапа Вересая на сільському цвинтарі та до пам'ятника кобзареві, створеного місцевим скульптором Миколою Харченком. А перед ним місцеві і самодіяльні ко-

рем'ю виконавці почали свято у зведеному хорі під керуванням народного артиста України Миколи Гвоздя. А далі висотупали колективи із Києва і Канева, Львова і Кам'янець-Подільського, Чернігова та багатьох міст і районів Чернігівщини.

Майже чотири години тривав концерт просто неба на сцені під палацом Галаганів, який чув думи у виконанні Остапа Вересая і в якому зараз є музей кобзаря. Учасники свята ознайомилися з його експозицією, поклали квіти на

лективні побували в багатьох селах Срібнянського району із концертами, у програмі яких неодмінно були твори у виконанні сучасних кобзарів - продвужувачів Вересаєвих дум і пісень.

Активними учасниками свята була й представницька делегація нашого земляцтва, поїздку якої організував справжній патріот нашого краю Павло Кривонос. Це й підтвержують фотознімки, зроблені під час урочистостей.

Олександр
Олійник

Тече ріка турбот щоденних,
Ще день - і, здається, епохити бій.
Та ратям бризне знос в буденність
Живим теплом з під гордих вій.

І ти ідеши в обнімку з сонцем,
Готуючи всі світи прожити.
І життям дзвенять у кожнім кроці,
І серце просить тишини.

Береза

Вонацюю віюна ходила,
Гарчала залами гармат...
Там, де стоить береза біла,
Привиньше солдатів похирати.

Ти прийняла його - як брата,
Сховала, як тільки змогла.
Стояла ти біля солдата,
Втирали пил з його чола.

Та день в очах урагн померкнув,
Береза не уберегла...
Закутаною в шкати брезенту
Земля в обнімч прийняла.

Весна дороги знов мережить
В краю квітучому моім.

ПОВЕРНЕЛЛЯ З ВІЧНОСТІ

Нам довелось не раз і не двічі дихати одним повітрям із незвичайної душі людиною - Анатолієм Близнюком. Неговіркий, ніби вічно замислений, надійний у вирішенні будь-яких справ, він не справляв враження стихійного поета. Але він був ним - внутрішньо, духовно.

Це доводить книжка "Схід сонця не просни", яка побачила світ у Ніжинському видавництві "Аспект-Поліграф". У ній зібрано чи не все краще, що встиг створити самотутній лірик впродовж нетривалого життя. Щемкі рядки про життя-буття в усіх його виявах не лишають байдужим жодне серце. Анатолій Близнюк повертається із вічності високим словом.

Можемо тільки подякувати невтомному збирачеві перлин культури Станіславу Реп'яху, котрий благословив це видання у світ.

Леонід Горlach
Борис Іваненко

і матинка,
Ти - розрада моя і шина.

Лада, лада-лада-Ладинко,
Ти - душі мого лада.
Лада-лада-лада-Ладинко,
Мого серця світлоград.

Тут так мріється,
любиться, ладиться.

...А забитована береза
в лісохоту роздуми стоїть.

Ладинка

Є на світі на білому
Ладинка.
В темнім лісі сховалась
вона.
Ти - сестриця моя, ти

І до серця так плине Десна.
Ти - і спокій, і сум моя Ладинко,
Ти - і літо мого, і весна.

Лада-лада-лада-Ладинко,
Ти - душі мого лада.
Лада-лада-лада-Ладинко,
Мого серця світлоград.

Важко не зможу, моя заворожена,
Щоб сгоди не вернутися знов,
Ти - спокійна серцеце розтривожених,
Ти надія моя і любов.

Лада, лада-лада-Ладинко,
Ти - душі мого лада.
Лада-лада-лада-Ладинко,
Мого серця світлоград.

Якось невдало-неждано
З'явилась поруч знову ти,
Така світлова і жадна
У високості й простоті

І знову я увесь у хаці,
І враннім вересень буя,
Ні, моя любо, стільки щастя,
Мабуть, не витримаю я.

Вибрики Пегаса

Петру Медведю -

вірному другові,
володьководівцькому
і червонопартизанському
парубкові,
заїзноному прикордоннику
і натхненному
журналісту
в його серпневу пору

Зачну у нормальній,
спокійній манері.
...Копав я картоплю
із дачних угідь.
Та чуя нутром :
в "Урядовім кур'єр"
До п'янки берлогу
готує Медвідь.

Берлога ота зветься
"Офіс Земляцтва",
І Людочка Раду склика
до двора,
Аби окропити під іменем
братства
Велику Людину -
Святого Петра.

Він дійсно святий,
як земляк і товариш,
У Нього ясний
журналістський талант.
Він серцем своїм
випромінює чари,
Як зорі Червоних
своїх Партизан.

Кохався то була
Володькова Дівчина,
Вона і Петра загавляла
в кар'єр,
Тепер підправили жало
молодичі,
Єдина Любов -
"Урядовий кур'єр"

Він ревно служив
в Прикордонному
війську,
Полковницька форма
Йому до лиця.
Хай тогу змінить
журналістсько-армійську
Та вірним лишався
Він зову Творця.

Він мудро-обачний на
кожному кроці,
Увесь у пориві,
шуканнях, труді.
Де кращого зама
шукати Сороці,
Вони трудолюбці -
ці Медведі.

...А застря Устїня
чи Перша Пречиста,
І серпень сплива під
років перехід.
За сутність Твою
благородну і чисту,
За Тебе, мій друже
і брате, Медвідь!

Загуздав
Пегаса
Борис
ІВАНЕНКО

Михайло БАРВІНОК

Почни все знову. Заново почни.
Почни із журавлиного прильоту,
із першої мелодії весни
на проліскової вистражданій ноті.
Почни з любові: хто в ній я і ти.
І в кого з нас сльоза упала прїсна,
що між серцями виспівалась пісня
із дачних мости - не перейти.
Почни нас. Хоч із ноти, та почни.
Любов - не знаю: музика ж бо -
вічна.

Поглянь і глянь, симфонія весни,
не журавлиний клич летить -
скрипичний.

МОЇ БАЖАННЯ

Розкрию дішу за селом,
впаду у вистояне жито
і розкажу все, як було,
як живі колись, як хочі жити.
Як мрію на оцій землі
плужком від батьківського дому
прокласти борозну ріллі
і з торби сіяти, по-простому.
І, взявши слово за стерно
і думу про сіль-хліб в водою,
полюбу - віать, а зерно
полити не дощем - сльозою.
Старе підправили жало
й знають у визрілє колосся
з її підірваним крилом
живу, як пам'ять, опчу косу.
І ждати, щоб той день настає,
коли я вилечу злібину.
А батько встав би і сказав:
"Який же гарний зліб твій, сину!".

НА ПЕРЕХРЕСТІ ЗАКОНУ І СОВІСТІ

Таку назву має об'ємна книга нашого земляка Віктора Акуленка, яка побачила світ у видавництві "Українська енциклопедія".

Як правило, видання супроводить коротке слово про його творця. Але в даному разі маємо несподіваний конструктивний хід: автор розповідає про себе ніби між іншим, вилатуючи факти власного життя у долі своїх героїв. Адаже книга складається здебільшого з художньо-документальних творів. Особливе місце займає хвилююча повість про родовід Акуленків, особливо про маму Олену Климівну. Через образи земляків-комарівців, через показ нелегких повсящених часів, використання аскрачних доку-

ментів Віктор Іванович досягає граничного ісихологічного впливу на сучасного читача, не залишає байдужими і тих, хто прийшов у світ у нові часи.

Автор показує себе пристрасним полемістом, пишучи памфлети про чак вининіші із його політичною та економічною розхатаністю, не обходить гострі кути, об які чухарє боки молодого України. Дотенно і гостро трактує це зовсім недавно заборонені для публічного обговорення сторінки радницької ідеології. Особливо Віктор Іванович сам і раніше перебував у епіцентрі громадського життя, то не міг не навести разуючі приклади самоуправства деяких тодішніх політичних лідерів.

Історія повторюється, нові наставники простого народу не проминають можливості видертися нагору, ігноруючи принципи християнської моралі. Така невтішна картина змушує замислитися над передвічним запитанням: коли ж нарешті прийде пророк на нашу землю?

Як на мене, книга доктора юридичних наук, вихідця з Комарівки на Борзнящині, Віктора Акуленка виходить далеко за межі значущої мемуаристики чи публіцистики і вже нині зайняла своє місце в інформаційно-літературному потоці України, потребує широкого обговорення на спеціальних спеціальних видах.

Леонід ДЕСНЯНКО

ЛЕЖИТЬ СОБІ БІЗНЕСМЕН

Еге, лежить собі бізнесмен на пляжі...

А пляж той і не в Одесі, і не в Ялті, і не в Сімєїзі. Далеко той пляж. Бо не на своїй землі, не на своєму морі, а на чужому.

Правда, тепер до свого Чорного, що до чужого Середземного - руюко подати. Сів у Борисполі в лайнер, не встиг свіжої газети, купленої в столиці, до кінця прочитаїти, як уже й там. В екзотичному курортному куточку, у п'ятизіркоковому готелі, з якого блосніжні мармурові сходи ведуть аж до білого пісочку, аж до голубенької теплої водиці. А та морська водиця так і просить твоє тіло у ніжні обійми. Тут все ніби промовляє до тебе:

- Пане Притиченко! Гостинно вітаємо вас. Усе, що бачите, до ваших послуг. До ваших і вашої милої дружини, пані Парані.

Красота! Хіба він колись думав чи мріяв, що таке встане? Колись, років десять тому, Притиченков і в сні таке не могло приснитися. Бо був він тоді ще не "паном", а "товаришем" і мислячи не те щоб про курорт на Середземному морі, а й про поїздку в братню Болгарію не снів.

Що ж, така вона, діалектика. Притиченко лежить, вигравє боки і не навітніється своїми можливостями. Він пан. У нього гроші. А за них і дорогий готель, і наїдки дорожчі, і море не таке, як своє, і небо не таке, і повітря не таке. Тут все біліше, блакитніше, запашише. І ніхто тобі не тиче отим осоружним "товариш", а величають тебе "паном". Уже все, як у порядних людей Європи. Аби ще не прїзнице Прити-

ченко та ім'я дружини не Параня, то все було б на рівні світових стандартів.

І відчуває пан Притиченко, як у нього живим струменем вливається цілюща сила, і виростають його гідність, престижність, значимість серед чужого люду. А все через багатство, заможність. Ти тут бізнесмен, як усі. Незалежно від того, звідки ти сюди прибув. З Америки, Англії, Німеччини чи Іспанії.

Чи знав хто донедавна Україну? - підкомується хвиля національної гордості за свою нову державу. - Якщо Київ знали, і то тільки в складі Союзу. А нині ми он яке вже місце посідаємо в світі! І ми ось яких представників цієї держави, її Притиченко, і моя дружина, пані Параня!

Гумореска

ОТЧИЙ ПОРІГ
Шеф-редактор Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія КВ №5594
Адреса редакції: 01023, Київ, 23, Спартівна площа, 1, тел./факс 246-74-31.

Редакційна рада:
В.В.Ткаченко, В.І.Авдєєнко, Л.Н.Горlach (Коваленко), Б.В.Іваненко, П.І.Медвідь, Д.М.Никоненко, О.Г.Олійник, В.Є.Устименко.

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Літературний редактор Віктор КАВА.
Комп'ютерний набір Ірина Кулик.
Верстка Галини Чуйко, Ніли Серяк.
Надруковано та завершено на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у ВАТ "Видавничий комплекс "Київська правда" (вул. Маршала Грєчка, 13). Тираж 1500. Зам. 2583